

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 5. Sanctus Flavius Marcellinus Donatistarum, ac Pelagianorum hostis
occiditur. Dies martyris ejusdem statuitur. Insigne de illo elogium.
Augustinus Carthagine publicè è suggestu in Pelagianos ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

constat hoc ex collat. 5. Synodi V. Oecumenicæ, ubi hæc leguntur: *Sancti vero Theophilus Alexandrinus, & Gregorius Nyssenus susceptis querimoniis adversus Theodorum adhuc viventem, & adversus ejus conscripta, scripserunt adversus eum Epistolas, quarum pars est: Sanctæ memoriæ Theophili ad Porphyrium Antiochiæ Episcopum, ibique fragmenta contra Mopsuestenum recitantur. Scriptæ sunt illæ literæ intra annos 404. & 408. quo tempore Porphyrius Antiochiæ fedit. Scribit sanctus Joannes Damascenus lib. 3. de Imaginibus eundem morti proximum Joannis Chrysolstoni effigiem adorasse. Theophilum uti sanctum Apostolica Sedes coluit, ejusque libros omnes recepit. Sanctus Leo Magnus Epist. 97. ad Leonem Augustum ait: Sancti Theophili Episcopi Alexandrini de Epistola Paschali &c. Gelasius Papa in Romanâ Synodo unâ cum aliis Patribus approbavit: Opuscula Beati Theophili Alexandrini Episcopi. Paulus Emisenus Antistes cum in Ecclesiâ Alexandrinâ de pace inter sanctum Cyrillum, & Orientales verba faceret, dixit: Hec beati Athanasii sunt dogmata, hæc magni Theophili est doctrina, columnarum utique Orthodoxæ doctrine, acclamante populo: *Filli Athanasii, & Theophili, & Cyrilli sapientiam audiamus.* In actis post Synodum Ephesinam pag. 895. apud Binium.*

CAPUT V.

Sanctus Flavius Marcellinus Donatistarum, ac Pelagianorum hostis occiditur. Dies martyrii ejusdem statuitur. Insigne de illo elogium. Augustinus Carthagine publicè è suggestu in Pelagianos declamat. Pelagius ad Augustinum, & Demetriadem Virginem scribit.

Anno
413.

ANNO quadringentesimus decimus tertius luctuosus Africae, atque Augustino fuit, Marcellino viro clarissimo, ac sanctissimo hæreticorum fraude preempto. Heraclianus Africae Gubernator, ac Consul contra Honorium rebellans hoc anno cum numerosissimâ classe in Italiam appulit, ac milite exposito ad Urbem properans apud Utriculum cum Marino Honorii duce signa contulit, amissoque ingenti clade exercitum Carthaginem se recepit. Marinus cum victrici classe hostem insecutus vivum eundem cepit, statimque obruncavit. Plurimorum inde cædes secutæ sunt, non modò rebellium, sed & aliorum, qui procul ab eo crimine fuerant; faciles enim aures delatoribus Marinus dabat. Flavius Marcellinus ante biennium pro concordia Ecclesiarum Africae illuc ab Honorio missus, tanquam cum tyranno conspirasset, unâ cum fratre in carcerem conjectus fuit. Augustinus, qui tunc Carthagine aderat, amicissimi viri vices dolens, cuique ob Donatistas, ac Pelagianos in Africa repressos plurimum se, imò Catholicam Ecclesiam debere norat, nullum non lapidem movit, ut innoxium ab imminente periculo eriperet; Quanto verò in discrimine vel probi quique id temporis versarentur, exponit Augustinus Epist. 259. ad Cæcilianum: *Potestas illius, Marinum intelligit, magna tunc erat, calumniæ facilis radiabat. Non erat grande negotium, procurari aliquem, qui diceret, quod salute promissâ dicendum ille mandasset. Omnia ista in tempore suffragabantur, ut etiam uno teste tanquam invidioso, & credibili criminis sine jubentis discrimine quilibet de medio tolleretur. Quare Augustinus cum collegis Episcopis de nobilissimi, atque innocentissimi viri salute sollicitus totius Africanæ Ecclesiæ no-*

mine Episcopum Legatum ad Imperatorem mittendum decrevit, quo statim ad Comitatum profecto, idem noster Hipponensis Præsul Cæcilianum Africae Præsidem convenit, eumque pro Marcellini liberatione etiam, atque etiam deprecari non desistit. Cæcilianus Augustini precibus motus eidem promisit, se Marcellini salutem veluti familiare viaticum à Marino petiturum. Sed secus res cecidit, quæ ex Augustino tota accipienda est: *Postero die, inquit, quo illius parturitionis nefarius fetus est ortus, cum esset nobis repente nunciatum, illos è carcere ad eum Judicem ductos, quanquam perturbati fuerimus, tamen ego considerans, & quæ nobis pridè dixerat, & qui esset post illum exorturus dies, quoniam Beati Cypriani erat pridiana solemnitas, existimavi, quòd etiam elegerit diem, quo & tibi postulata concederet, & universam Christi Ecclesiam repente lacerans ad locum tanti Martyris ascendere voluerit parcendi voluntate, quam occidendi potestate sublimior; Cum ecce nobis nuntius irruit, quo prius percussos esse nossemus, quam quomodo audirentur, querere valeremus. Contigit ergo sancti Marcellini, ejusque majoris natu fratris occisio Idibus Septembris, cui diei succedebat pridiana solemnitas beati Cypriani, qui capite plexus occubuit xvij. Kal. Octobris. Ita enim accipi ab Augustino pridianum ex contextu patet, & ex Epist. 65. ad Paulinum, ubi testatur, se festinatò scripsisse, quia delator literarum repente, ait, compertâ occasione navigii, mihi pridianam suam profectionem jam nocte suggestit. Laudatam sancti Doctoris Epistolam nec Cardinalis Baronius, nec alii Martyrologiorum concinnatores observarunt, undè Marcellini martyrium recitarunt vij. Idus Aprilis. Et quidè sanctus Augustinus ibidè nec Marinum Comitem, nec Marcellinum expresso nomine describit, sed de Marcellino loqui certum est, ut Vindingus in Critico Augustiniano primus adnotavit, nam de eodem scribit: *Religiosè vixit, & multum corde, vitæque Christianæ; Hæc eum fama præcessit, ut in causâ Ecclesiæ sic veniret, hæc consecuta est, cum venisset. Fucrat Marcellinus in Donatistarum causâ iudex ab Honorio summâ cum potestate in Africam delegatus. Et sanè illius obitum minimè contigisse die 6. Aprilis, indè satis evincitur, quòd hoc anno Heraclianus cum numerosâ adèd classe aperto mare verno tantum tempore solvere potuit ex Africa Urbem inasurus, cum tamen Marcellini mors Heracliani in Italiâ exercitus stragem, Tyranni fugam, ac tandem cædem consecuta fuerit. Occisum autem fuisse anno 413. patet ex Cod. Theod. L. 55. de hæreticis, ubi legitur decretum emissum iij. Kalend. Septembris Constantio, & Constante Cons. anno 414. quo Imperator rata habet *Marcellini spectabilis memoriæ viri contra Donatistas gesta. Floruit Marcellinus insigni apud Principem gratiâ, nam in collatione Carthaginensi dicitur Tribunus, & Notarius. De hac dignitate agunt viri eruditissimi Pancirolus de Notitiâ Imp. Orient. cap. 92. & Ladius lib. 2. de Republ. Rom. cap. 4. Audiatur Theodoricus Rex apud Cassiodorum lib. 1. Epist. 4. Pater ejus, inquit, candidati sub Valentiniâno Principe gessit Tribuni, & Notarii laudabiliter dignitatem; honor enim, qui tunc dabatur egregiis, dum ad imperiale secretum tales constet eligi, in quibus reprehensionis vitium nequeat inveniri. Erant ergo Tribuni, & Notarii Imperatoris à secretis. Honorius Africanorum Patrum legatione motus Marcellinum uti innoxium è carcere statim dimitendum jusserat, teste in laudatâ Epistola Augustino; sed Imperatoris mandata post maturatam Tribuni, &***

No-

Notarii eadem in Africam perlata sunt, quam tamen cum ille intellexisset, Marino Comiti iratus eundem statim ex Africâ revocavit, ac Magistratu deposito privatam vitam agere iussit ex Orofio lib. 7. cap. 42. Marcellinus non modò Donatistas, verum etiam Pelagianos in Africâ pullulantes compressit, nam Augustinum contrâ hos ipsos per literas excitavit. Hinc sanctus Doctor tres de Peccatorum meritis, & remissione liberos, itemque proximè elucubratum volumen de Spiritu, & literâ, quibus bellum contrâ Pelagianos palam inchoavit, eidem Marcellino honoris gratiâ nuncupavit, cui etiam ingens illud, ac præclarum volumen de Civitate Dei inscripsit. Fuit Marcellinus omnium veluti virtutum compendium: *Quanta illi, inquit Augustinus Epist. 259. probitas in moribus, in amicitia fides, in doctrinâ studium, in religione sinceritas, in conjugio pudicitia, in iudicio continentia, erga inimicos patientia, erga amicos affabilitas, erga sanctos humilitas, erga omnes charitas, in beneficiis præstandis facilitas, in petendis pudor, in recitatis factis amor, in peccatis dolor? Quantum decus honestatis, qui splendor gratiâ, quæ cura pietatis, quæ in subveniendo misericordia, in ignoscendo benevolentia, in orando fiducia? Quod salubriter sciebat, quâ modestiâ loquebatur, quod inutiliter nesciebat, quâ diligentia scrutabatur? Quantum in eo contemptus rerum præsentium? Quanta spes, & desiderium honorum æternorum?* Cùm Augustinus eundem in carcere inviseret, atque ad noxarum, quæ furente quandoque concupiscentiâ committuntur, expiationem hortaretur, utràque manu, ait sanctus Pater, *meam dexteram apprehendens testor, inquit, sacramenta, quæ per hanc afferuntur manum, nec nullum esse expertum concubium præter uxorem, nec antea, nec postea.* Sanctus Hieronymus in fine lib. 3. Dialogorum contrâ Pelagium scribit de Marcellino: *Sub invidia tyrannidis Heracliana ab hæreticis innocens cæsus est.* Undè Sanctorum Martyrum fastis ab Ecclesiâ Catholicâ additus fuit cum hoc elogio in Martyrologio Romano: *VIII. Idus Aprilis Carthagine sancti Marcellini martyris, qui ob Catholica fidei defensionem ab hæreticis occisus est.* Nempe infidiis, ac falsis hæreticorum delationibus, nam Marinum Comitem Catholicum fuisse ex laudatâ Augustini Epistolâ apertè colligitur.

Cùm Augustinus hoc anno Carthaginem perrexisset, ut cum Aurelio Primate, ac Collegis Catholicæ rei plurimum per Donatistas turbatæ consuleret, cùm plerique etiam Cælestii erroribus imbuti pravæ ibidem doctrinas spargerent, rogatus ab Aurelio in Basilicâ majori (*Majorini alii legunt, sed Carthagine Basilicam majorem, ubi Corpora sanctarum martyrum Perpetuæ, & Felicitatis sepulta erant, laudat Victor lib. 1. de Persec. Vandalicâ*) luculentissimam orationem ad Carthaginenses habuit, quâ ex sacris literis apertè ostendit, pueros nasci infectos originali peccato, excludi illos regno cælorum, si absque baptismo decedant, nec usquam fingi posse tertium locum, ubi sine baptisino gratiâ mortui felicem, ac beatam vitam agere possint. Quò verò validiùs Catholicam sententiam adversùs Pelagianorum conatus Carthaginensibus persuaderet, eandem sancti Cypriani sanctissimi illius Urbis Episcopi testimonio confirmavit; sumpto enim Cypriani codice præclaram indè sententiam recitavit, quam superiùs cap. 4. posuimus. *Audiatur Augustinus cap. 12. lib. de Gestis Pelagii ad Aurelium: Undè, inquit, coacti sumus sollicitudine charitatis, quam erga Ecclesiam Christi nos habere convenit, etiam ad beatæ memoriæ Marcellinum, qui*

eos quotidie disputatores molestissimos patiebatur, & me per literas consulebat, de quibusdam istarum questionibus scribere, & maxime de baptismo parvulorum, de quo etiam postea te jubente, in Basilicâ majori gestans quoque in manibus Epistolam gloriosissimi martyris Cypriani, & de hac re verba ejus recitans, atque pertractans, ut error iste nefarius de quorundam cordibus auferretur, quibus persuasa fuerant, quæ in his gestis videmus damnata, adjutus orationibus tuis, quantum potui laboravi. Ex quibus patet, jam indè ab exortis Pelagianæ hæresis primordiis illius expugnandæ curam uni Augustino commissam fuisse, cùm Aurelius doctissimus alioquæ Antistes præsentis Augustino contrâ eandem loqui recusaverit; qui tamen Cælestium in superioris anni Synodo damnaverat. Laudata Augustini oratio nunc etiam legitur inter sermones ejusdem de Verbis Apostoli, estque sermo 14. in cujus calce, quo in loco Pelagianorum res id temporis essent, his designat: *Impetremus ergo, si possumus, à fratribus nostris, ne nos insuper appellent hæreticos, quòd eos talia disputantes nos appellare possumus forsitan, si vellemus, nec tamen appellamus.* Item: *Nimum est, quòd progrediuntur, multum est, vix ferendum est, magna patientiâ adhuc ferri; Non abutantur hac patientiâ Ecclesiæ, corrigantur, bonum est. Ut amici exhortamur, non ut inimici litigamus &c.* Non expedit adhuc, fortè nostra non est reprehendenda patientia, sed debemus timere, ne culpetur etiam negligentia. Quare Cælestio Carthagine pulso mitiùs cum discipulis agebatur, qui licet Catholicos hæreticorum nomine insolenter æquè, ac falsò traducerent, à Catholicis tamen inter hæreticos nondum deputabantur, nihilque interim contrâ eosdem statuebatur, quòd ad rectum dogma brevi reverfuri crederentur. Recitavit hanc orationem Augustinus in die natali sancti Joannis Baptistæ, ut ex ejusdem exordio liquet. Hoc verò anno laudatum sermonem Sanctum Episcopum ad Carthaginenses habuisse, indè mihi probatur, quòd post scriptos libros ad Marcellinum se eandem concionem recitasse affirmat, ut ex cap. 12. de Gestis Pelagii adnotavimus; quare cum anno 412. laudatos libros elucubravit, & fortè hoc tantum anno correctos ad Marcellinum remisit, post illum annum eandem orationem habuit. His adde, quòd anno CCCCXII. xvij. Kal. Julii Augustinus cum reliquis Numidiæ Episcopis Cirtæ aderat in Synodo ex Epist. 152. in cujus fine legendum esse, *Honorio Augusto IX. Conf. cruditè Baronius observavit.* Anno verò 414. Hippone degit sanctus Doctor pluribus libris conscribendis intentus, ut postea ex Epist. 102. ad Evodium ostendimus. Quare cum certò constet, sanctum Doctorem hoc anno diutiùs Carthagine commoratum usque ad Marcellini cædem, optimo jure laudatam contrâ Pelagianos declamationem anno præsentis recitatam diximus. Cæterum Augustinus occiso die 13. Septembris patrono, atque amico, pro cuius salute longiores apud Carthaginem moras traxerat, tanto animi angore correptus fuit, ut alterâ statim die licet solempni ob annum festum sancti Cypriani Carthaginensis Episcopi indè properè discedens mœstissimus Hipponem redierit; nequè enim Marini vultum sustinere amplius potuit, hominis innocentissimorum fratrum cruore polluti. Simul ac verò suis restitutus fuit, longiorem ad Cæcilianum Africæ Præsidem Epistolam scripsit, quâ de illatâ Marcellino per summam injuriam nece conquerebatur, nam fami erat, Marinum Comitem de obtruncando Marcellino cum Cæciliano consilia commissa.

caste. Legatur Epist. 259. in quâ totius tragicæ narrationem Augustinus exhibuit.

Hoc anno Pelagius, cum alicujus nominis sibi esse videretur, in aliorum gratiam per literas irrepere tentavit. In primis illud unicè eidem curæ erat, Augustinum sibi benevolum vel facere, vel servare; videbat enim si adversantem habuisset, cum quo potentissimo hoste sibi luctandum foret. Itaque Augustinum humanissimis literis convenit, totus laxatis habenis in Sancti Doctoris laudes effusus commendabat raras ipsius animi dotes, quibus erat instructus, altum, ac sublime ingenium, cui cæteri vel doctissimi falces submitterent, arbitratus hac veluti laudum offâ injectâ foporem viro adversus hæreses vigilantissimo injicere. Sensit hæretici dolos Augustinus, ac sub herbâ latitantem anguem; brevem tamen Epistolam eidem reposuit, quam primus omnium typis edidit noster Ludovicus ab Angelis lib. 5. de Vitâ Sancti Aug. cap. 14. illam autem excerptit ex libro de Gestis Pelagii M. S. in Bibliothecâ Canoniorum Regularium Fesulensium, qui postea liber in lucem datus est. Apponam Epistolæ exemplum; eam enim veluti aggerem adversantium accusationibus postea opponere solebat idem Hæresiarcha, quo fidei suæ integritatem vel ipso Augustino teste probaret.

Domino dilectissimo, & desideratissimo Fratri Pelagio Augustinus in Domino salutem.

GRatias ago plurimum, quod me literis tuis exhilarare dignatus es, & certum facere de salute vestrâ; retribuatur tibi Dominus bona, quibus semper sis bonus, & cum illo vivas in æternum, Domine dilectissime, & desideratissime frater. Ego autem & si non agnosco præconia de me tua, quæ tuæ benignitatis Epistola continet, benevolo tamen animo ergâ exiguitatem meam ingratus esse non possum, simul admonens, ut potiùs ores pro me, quod talis à Domino fiam, qualem me jam esse arbitraris. *Et aliâ manu.* Memor nostri incolumis Domino placeas Domine dilectissime, & desideratissime frater.

Sed cur illum Augustinus erroris non admonuit? Imò in omnibus penè verbis hujus Epistolæ abs se tacitè eundem admonitum fuisse per singula discurrendo à salutatione ad ipsam usque subscriptionem ostendit Augustinus libro de Gestis Pelagii cap. 29. Scriptam autem Epistolam Pelagio jam malè audienti restatur Auctor ibidem inquit: *Dixi, desideratissimum, quoniam valdè cupiebam, cum præsentè aliquid colloqui; jam enim audieram contrâ gratiam, qua justificamur, quando hinc aliqua commemoratio fieret, aperta eum contentione conari.* Et antea: *Sine ejus commotione quæstiones de Dei gratiâ rectè sapere admonui.* Ibi enim & à Deo eidem bona optavit, & precum necessitatem inculcavit, *ut eum, inquit, sic admonerem contrâ quod ille sapiebat, ipsam quoque justitiam, quam in me laudandam putaverat, non esse volentis, neque currentis, sed miserentis Dei.*

Demetrias nobilissima virgo Romana Gothicam rabiem effugiens in Africam tum temporis transmiserat, cum Heraclianus factâ rebellionè bellum urgebat; ibi Sancti Augustini exhortatione jam patris ferè nuptiis castæ vitæ propositum induens postea cum Julianâ matre Hierosolymam navigans sacrarum Virginum choro sese adjunxit. Quare falluntur ii, qui ab Augustino Demetriadem sacro velo ornatum putant, quod ex Epist. 179. ad Probam, & Julia-

nam redarguitur. Hoc generosum, piûmque nobilissimæ Virginis propositum celeberrimos quoque illius ævi Scriptores in commendationem Demetriadis provocavit. Gratulatus est cum matre Augustinus Epist. 179. Hieronymus elegantissimas quoque ad ipsam puellam literas dedit, & qui primo loco ponendus erat Sanctus Innocentius Pontifex. Pelagius quoque, ut caneret inter olores, ad eandem Virginem luculentissimam, ac prolixam satis Epistolam perscripsit, quam jubente Julianâ se dictasse testatur. Unum hocce opusculum Pelagii habemus cum symbolo fidei ad Innocentium misso. Universas & calliditatis, & elegantiæ vires in unâ illâ Epistolâ exerit Pelagius; ita enim hæreticas sententias componit, ut non solum Catholicus à pluribus habitus sit, sed eadem Epistola inter Augustinianas, vel Hieronymianas per plura sæcula locum habuerit. Beda in Præfatione ad librum Canticorum Juliano illam adscripsit; Primus tamen etiam antè Sanctum Augustinum Paulus Orosius illam tanquam Pelagii opus publicavit, atque impugnavit, nempe anno 415. ut dicemus. Audi ipsius Epistolæ, post nonnulla veluti proemii loco præmissa, exordium elatum, atque superbum: *Quoties mihi de institutione morum, & sanctæ vitæ conversatione dicendum est, soleo prius humanæ naturæ vim, qualitatemque monstrare, & quid efficere possit, ostendere, ac jam inde audientis animum ad species incitare virtutum, ne nihil proficit ad ea vocari, quæ forte sibi impossibilia esse præsumperit.* Postea: *Hæc igitur prima sanctæ, ac spirituales vitæ fundamenta jaciuntur, ut vires suas Virgo agnoscat, quas demùm benè exercere poterit, cum eas se habere didicerit.* Inde pluribus exemplis probat, hominem vivere posse sine peccato. At ne Dei gratiæ oblitus videatur, addit: *Nam si etiam antè legem, ut diximus, & multò antè Domini nostri Salvatoris adventum justè quidam vixisse, & sanctè referantur, quanto magis post illustrationem adventus ejus nos id posse, credendum est, qui instructi per Christi gratiam, & in meliorem hominem renati sumus.* Ita sub ambiguo gratiæ vocabulo quasi in aureo calice venenum propinabat. Sed insidiæ non ita occultari à vaferrimo homine potuere, quin nudam se in eadem Epistolâ Pelagianæ hæresis ostenderet: *Corporalis nobilitas, atque opulentiæ avarum, inquit, intelliguntur esse, non tua; spirituales vero dignitates, nullus tibi præter te conferre poterit.* In his ergo jure laudanda es, in his merito cæteris præferendæ, quæ nisi ex te, & in te esse non possunt; quæ planè ex Tullio, & Senecâ excerpta videntur, quorum verba cap. 1. posuimus. Hæc Pelagii Epistola ab hinc quadriennio ad minùs in Augustini manus venit, qui statim unâ cum Alipio ad Julianam scripsit, essetne ea Epistola Pelagii, nam absque nomine ad ipsum delata fuerat, pluribus etiam hæreticum sensum detegit, quo adversus Pelagianas versutias nobiles illæ fœminæ fierent oculatæ; In iis verò literis Sanctus Doctor meminit Epistolæ, quam Pelagius anno 417. ad Innocentium in sui defensionem dedit, in quâ hujusce sui ad Demetriadem operis mentionem fecit. Quædam hujus Pelagii Epistolæ excerpta expendit Augustinus in lib. de Grat. Christi à cap. 37. At jam inde ab initio antequàm quicquam hæreticus ad Demetriadem scriberet, Hieronymus eruditissimis literis ejusdem animum adversus Pelagianorum versutias præmunierat, rogans, ut unius Romanæ Ecclesiæ fidem sequeretur, Rufini olim ab Anastasio percussus, quod ex Oriente Origeniana dogmata Romanis auri-

bus,

bus, oculisque ingessisset, discipulos, ad venenatorum dogmatum hæredes vitaret, Hydram quidem extinctam, sed vivere adhuc, ac pullulare novella plantaria, quibus Pelagianos significabat. Legatur ejusdem proœmium in lib. 6. Comment. in Ezechielem. Verum quidem est, in eâ Epistolâ intelligi à Hieronymo non unum Pelagium, sed cæteros etiam Originistas, nam monuit Demetriadem, ne vanam illam animarum in cælis inhabitationem, antequam in corpora detrudantur, crederet, à quo dogmate procul fuit Pelagius vel teste ipso Hieronymo in fine libri 3. Dialogorum. Cæterum Pelagius inter reliquos Originistas censebatur, licet in nonnullis dissentiret.

CAPUT VI.

Liber Pelagii ab ejusdem discipulis proditur, & ab Augustino impugnatur. Sanctus Doctor Cælesti sopbisinata dissolvit. Paulus Orosius ex Hispaniâ ad Augustinum venit, inde in Asiam ad Hieronymum pergit.

^{Anno} ^{414.} Anno 414. Pelagiana hæresis clariùs prodita est à Timasio, & Jacobo ipsius Pelagii discipulis. Res autem hoc pacto se habuit. Plures jam sibi Pelagius discipulos in Palæstinâ asciverat, quibus secretiora hæresis mysteria tradebat. Cum verò se à Hieronymo datâ ad Ctesiphontem Epistolâ acerrimè impugnari animadverteret, nec tamèn quidquam edere vellet, ne ex scriptis hæreseos convictus damnaretur, id denique consilii cœpit, respondere quidem Hieronymo, non tamen volumen publicare; Itaque quò discipulos in fide contineret, neve illi scholam desererent, librum elucidrare statuit, quo & suam sententiam assereret, & Hieronymi argumenta dilueret; Illius voluminis nonnulla tantum fragmenta leguntur in libro Sancti Augustini de Naturâ, & Gratiâ, ex quibus haud indubiè illud adversus Epistolam ad Ctesiphontem emissum credimus. Initio quidem Epistolæ objicit Hieronymus, quòd dicerent cum Diabolo: *In cælum ascendam, super sydera cæli ponam thronum meum, & ero similis Altissimo;* Quæ enim esse potest major temeritas, quàm eum Deo non dicam similitudinem, sed æqualitatem sibi vindicare? At Sanctus Augustinus cap. 34. hæc de Pelagio loquitur: *Abstinet autem, ut ei dicamus, quòd à quibusdam contrâ se dici ait, comparari hominem Deo, si absque peccato esse asseratur, quasi verò Angelus, quia absque peccato est, comparatur Deo.* Scribit in eadem Epistolâ Hieronymus: *Nullum, aut rarum sine peccato proferre potes. Item: Egregii Doctores, dicunt esse posse, quòd nunquam fuisse demonstrant.* At Pelagius cap. 36. laudati operis Augustiniani latè exemplis Abel, Enoch, Melchisedech, aliorumque complurium probat, posse hominem esse sinè peccato. Adducit ibidem Hieronymus plura testimonia sacrarum literarum, quibus probat, nullum hominem esse sinè peccato; Porro hæc ipsissima testimonia explicantur à Pelagio apud Augustinum cap. 7. ubi contendit, iis testimoniis ostendi, quales homines quidam tempore aliquo fuerint, non quòd aliud esse non potuerint. Rursus sic Hieronymus premit Pelagium: *Responde mihi, velis, an nolis cavere peccato?* At scribit Augustinus cap. 59. de Pelagio: *Quòd verò contrâ eos disputat, qui dicunt, & quis nolit sine peccato esse, si hoc in hominis esset positum potestate?* Objicit Hieronymus Apostolum dicentem ad Gal. 5. *Caro desiderat contrâ*

Spiritum, & Spiritus contrâ carnem. Rursus latè verlat illa ad Rom. 7. *Non enim, quòd volo, illud operor &c.* Quas auctoritates exponit Pelagius apud August. cap. 52. & seqq. His sanè adducor in eam opinionem, cum idem Pelagius postea etiam scripserit contrâ libros Dialogorum ejusdem Hieronymi. Ut ut sit de hoc, Pelagius in eo opere naturæ vigorem, liberique arbitrii vires contrâ gratiam prædicabat; & ne solus ea asserere videretur, nonnullorum Patrum testimonia pro se adduxit, quos inter ipsos Antagonistas Hieronymum, & Augustinum. Hunc librum hoc pacto publicatum scribit Augustinus. Erant inter alios Pelagii discipulos Timasius, ac Jacobus adolescentem honestissimè nati, qui ipsius Pelagii exhortatione Monasticam vitam agebant, at pravæ doctrinis imbuti contrâ Dei gratiam disputabant. Hæc ubi Augustinus accepit, admonere identidem juvenes non destitit, qui, cum primum corrigi cœpissent, secretum Pelagii librum ad Augustinum miserunt. Jam inde ab initio hæresis, cum adhuc Pelagius Romæ moraretur, aliqua illius scripta Augustinus legere desiderabat, sed tandiù irrita ejusdem vota per memoratos juvenes impleta sunt. Augustinus, ut testatur initio libri de Naturâ, & Gratiâ, cæteris, quæ ad manum aderant, intermissis Pelagii librum evolvit, quem cum erroribus passim scatentem cognovisset, statim justum eidem volumen opposuit, quòd de Naturâ, & Gratiâ inscriptum iisdem adolescentibus, qui Pelagianum librum prodiderant, nuncupavit, quo veluti præsentissimo antidoto egregiè illi juvenes præmuniti Pelagianum virus evomere. Docet autem Sanctus Doctor, neminem per legem naturæ salvari posse, sed tantum per fidem, & Sacramentum Sanguinis Christi. Non ita laudandum esse Creatorem, ut convincamur dicere superfluum Salvatorem: laudandam hominis naturam primitus à Deo creatam, sed hanc Adæ peccato sauciã ab eodem sanandam esse. Vitia, quæ patimur, non divino operi, sed voluntati humanæ, justæque Numinis vindictæ adscribenda: in nostrâ quidem fuisse potestate, ne illa acciderent; ut autem auferantur, à Deo solum sperandum, illumque insuper exorandum, non modò, ut præterita peccata condonet, verum etiam rogandum, ut futuris suâ nos gratiâ eximat. Neminem, exceptâ Dei genitrice, fuisse sinè peccato: libertatem arbitrii divino auxilio roborandam: nullum denique veterum Patrum contraria docuisse, quòd explicatis eorundem à Pelagio adductis testimoniis eruditè demonstrat. Hæc ibi Augustinus, qui tum primum Pelagium hæretica docere cognovit: *Proposuit de gratiâ, inquit, quæstionem; id respondit, quòd habebat in corde; definit a quæstio est, non quam volebamus, sed ubi, quid sentiret, dubitabamus.* Paulus Orosius Hispanus Augustini famâ permotus Hipponem venerat, quò nonnullarum difficultatum solutionem impetraret. Ab Augustino uti sacratori Christiani Orbis oraculo undequaque responsa petebantur; ac si illo loquente Deus occulta revelaret. De his tantum sermonem faciemus, quæ Pelagianæ Historiæ congruent. Cum Syracusis Pelagii discipuli nova dogmata publicantes graves turbas darent, Hilarius quinque quæstiones sibi explicandas ad Augustinum è Sicilia transmiserat. Hic autem non minùs eruditam, quàm prolixam Epistolam reposuit pluribus demonstrans, neminem in hac vitâ vivere posse sinè peccato: liberum arbitrium absque gratiæ auxilio non posse mandata divina fervare: damnari infantes sinè baptismo ex hac vitâ migrantes:

non